

Alọdłendonu Nuplọnwẹ Oplí Gbẹzan po Lizọnyizọn po Tọn

5-11 JUILLET

**NUHỌAKUẸ LẸ SỌN OHÓ JIWHEYẸWHE
TỌN MẸ | DEUTELONOMI 11-12**

“Lehe Jehovah Jlo Dọ Mí Ní Sẹn Emi Do”

it-1-F 93 huk. 7

Alindọn

Sinsẹn-Bibasi po Alindọn Lẹpo Po. Dile mí ko mọ do, hogbe lọ “alindọn” nọ saba dẹnalađo gbẹtọ blebu. Etomọso, wẹfọ dele na mí tuli nado nọ yí ‘ahun mítọn lẹpo po alindọn mítọn lẹpo po’ do dín Jiwheyẹwhe bo yiwanna ẹn bosọ sẹn ẹn. (De 4:29; 11:13, 18) Deutelonomi 6:5 uwọ dọ: “Hiẹ dona yí ahun towe lẹpo, alindọn towe lẹpo, podọ huhlọn towe lẹpo do yiwanna Jehovah Jiwheyẹwhe towe.” Jesu dọ dọ nujọnu wẹ e yin nado yí alindọn po huhlọn mẹtọn lẹpo po gọna ‘ayiha mẹtọn lẹpo’ do sẹn Jiwheyẹwhe. (Mk 12:30; Luk 10:27) Mí gán kanse míde nuhewutu ahun, ayiha po huhlọn po do yin yiyidogọ alindọn to whe-nuena e yindọ hogbe lọ “alindọn” ko bẹ onú ehe lẹpo hẹn. Amọ, mí ni yí apajlẹ dopo: Mède gán sà ede (to linlẹn de mẹ sà alindọn etọn) taidi kanlinmọ, bo gbọnmọ dali lẹzun nutindo klunọ etọn tọn. Etomọso, e gán nọma yí ahun lẹpo do sẹn klunọ etọn, na e ma nọ tindo ojlo lọ nado yí huhlọn po nugopipe etọn lẹpo po do wazọn nado hẹn ale wá na klunọ etọn. (Yijlẹdo Efe 6:5; Kol 3:22 go.) E họnwun dọ ahun, ayiha po huhlọn po yin nùdego, na mí nido nọ yí nugopipe ehele zan to sinsẹn-bibasi mítọn hlan Jiwheyẹwhe mẹ, yèdọ mẹhe tọn mí yin, bosọ yin nutindo Visunnu etọn tọn, mẹhe yí ogbẹ etọn do hò mí. Sinsẹn-bibasi hlan Jiwheyẹwhe po “alindọn lẹpo” po nọ biọ dọ mí ni ze míde jo pete na ẹn, bo yí

agbasa mítọn blebu zan, kakajẹ nugopipe po ojlo mítọn lẹpo po ji.—Yijlẹdo Mt 5:28-30; Luk 21:34-36; Efe 6:6-9; Flp 3:19; Kol 3:23, 24 go.

it-1-F 231 huk. 10

Agbà

Jiwheyẹwhe degbena Israelivi lẹ nado hò agbà kosi lẹ tọn lẹpo liai bo gbà dọtin wiwe he kosi lọ lẹ tùn do apá na agbà lọ lẹpo hányán. (Eks 34:13; De 7:5, 6; 12:1-3) Yé dona nọla mlenmlẹn na onú ehele bo ma dona mẹ ovi yetọn lẹ to miyọn mẹ dile Kenaninu lẹ nọ bayi do. (De 12:30, 31; 16:21) Israelivi lẹ ma dona tindo agbà susu, kakatimọ agbà *dopo* gee wẹ yé dona tindo nado nọ basi sinsẹn hlan Jehovah Jiwheyẹwhe nugbo lọ, yèdọ to nọtẹn he ewọ lọsu ko de. (De 12:2-6, 13, 14, 27; yijlẹdo lehe e nọ yí do to Babilọni go, fie yẹwhe-yọnnu lẹta kẹdẹ tindo agbà 180 te.) To whenue akọta lọ dasá Tọsisa Jọdani godo, Jiwheyẹwhe degbena yé nado yí zannu blebu lẹ do tùn agbà de (De 27:4-8), podọ Jọsua wẹ tùn agbà ehe to Osó Ebali ji. (Jọs 8:30-32) To whenue Aigba Pagbe tọn lọ ko yin mimá godo, hẹnnu Leubenì tọn, hẹnnu Gad tọn po mado-awe hẹnnu Manasse tọn po do agbà de sẹpọ Jọdani, ehe zọn bọ hẹnnu he pò lẹ lẹndọ yé siatẹ. Şigba to nukọn mẹ, yé wá mọnukunnujẹemẹ dọ agbà lọ ma yin ohia atẹşişì tọn, kakatimọ kunnudenu nugbonọ-yinyin yetọn na Jehovah Jiwheyẹwhe nugbo lọ tọn wẹ e yin.—Jọs 22:10-34.

Onú Sisosiso Gbigbọmẹ Tọn Lẹ

it-1-F 1037 huk. 7

Gelizimi, Osó

Ojlẹ vude to whenue akọta Israeli tọn ko gbawhàn Ai tọn to anademẹ Jọsua tọn glọ

godo, hennu lɔ lɛpɔ pli do Osó Gelizimi po Osó Ebali po ji, dile Mose degbe eton na yé wayi do. To fine, yé hia dona he yé na mɔ eyin yé setonu lɛ na yé, gona dèhodo he na wá yé ji eyin yé vɛtoli lɛ. Hennu Simeoni, Levi, Juda, Isakali, Josefú po Benjamini po ton lɛ site to Osó Gelizimi nukon. Agbàdo lɔ mɛ wɛ Levinu lɛ po apotin alɛnu ton lɔ po te bɔ hennu šidopo he pò lɔ lɛ site to Osó Ebali nukon. (De 11:29, 30; 27:11-13; Jɔş 8:28-35) E taidi dɔ hennu he site to Osó Gelizimi nukon lɛ yigbena dona he yin hihia pannukon awà he ji yé te bɔ hennu he pò lɔ lɔsu yigbena dèhodo he yin hihia pannukon Osó Ebali lɛ. Mɛdele lɛndɔ dona lɛ yin hihia pannukon Osó Gelizimi na e yonwhanpɛ taun bo yon na jinukun, bɔ Osó Ebali uwɔ ka yin lɛdo osé ton bo ma yon na jinukun, amɔ Biblu ma na nudɔnamɛ depope gandego. Jɔşua hia Osɛn lɔ daga “to agun Israeli ton lɛpo nukon, ehe bɛ yonnu lɛ, ovi lɛ po mɛhe to jonɔ-gbéji he nɔ nɔ şenşen yeton lɛ po hɛn.” (Jɔş 8:35) Osó lɔ lɛ depope nukon wɛ gbɛtɔgun daho ehe gán nɔ bo sè Osɛn he Jɔşua hia. Vlavo ninɔmɛ dagbe lɛdo lɔ ton he nɔ hɛn hosise bɔawu wɛ na ko hɛn ehe yonbasi.—Pɔn ÉBAL (MONT).

12-18 JUILLET

NUHQAKUẸ LẸ SỌN OHÓ JIWHEYẸWHE TỌN MẸ | DEUTELONOMI 13-15

“Osɛn lɔ Dohia Dɔ Jehovah Nɔ Hò Wamono lɛ Ton Pɔn”

it-1-F 648 huk. 5

Mado-Ao

E taidi dɔ mado-ao devo nɔ yin didedovo to whemɛwhemɛ. Dile etlɛ yindɔ yé ma nɔ zan mado-ao ehe nado penukun-

do yɛwhenɔduta Levi ton go tɔlɔ, Levinu lɛ gbɛ nɔ mɔaleyi sɔn e mɛ. To paa mɛ, Israelivi lɛ nɔ zan mado-ao ehe to hɛnwhɛ akɔta lɔ ton lɛ whenu. Eyin fie whɛndo de te dɛn gbau do Jelusalem bɔ yé ma sɔgan zingbejizonlin po mado-ao jinukun yeton ton po, yé gán sà jinukun lɔ bo hɛn akue eton wá Jelusalem bo zan ɛn to plidopɔ wiwe lɔ whenu. (De 12:4-7, 11, 17, 18; 14:22-27) Owhe gbojezan ton nɔ wá aimɛ to owhe şinawe lɛpo mɛ. To owhe şinawe ehe gblamɛ, to vivonu owhe atontɔ po šidopotɔ po ton, mado-ao ehe nɔ yin didedovo na Levinu lɛ, mɛhe to jonɔ-gbéji lɛ, asuşıosi lɛ po tɔşıovi he to lɛdo yeton mɛ lɛ po. Mado-ao ehe ma nɔ yin yiyizan to plidopɔ akɔta lɔ ton lɛ whenu.—De 14:28, 29; 26:12.

it-2-F 843 huk. 10

Owhe Gbojezan Ton

Owhe Gbojezan ton sɔ nɔ yin yiylɔdɔ “owhe tundote ton [*hash-shemit-tah*]’.” (De 15:9; 31:10) To owhe enɛ mɛ, aigba lɔ nɔ yin tuntundote to linlɛn lɔ mɛ dɔ yé ma nɔ pò ɛ bɔ e nɔ gboje mlɛnmlɛn. (Eks 23:11) Ahó lɛ lɔsu nɔ yin tuntundote to linlɛn lɔ mɛ dɔ yé nɔ jo ahó lɛ lɛ namɛ. ‘Tundote de wɛ e yin to Jehovah nukon’ nado na ɛn gbégbò. Onú voovo wɛ zɛmɛ-basitɔ lɛ dɔ. Mɛdele dɔ dɔ ehe ma zɛmɛdo dɔ mɛhe yàn akue namɛ ma nɔ yí akue eton, kakatimɔ e ma nɔ do şòşò na Heblu hatɔ eton nado sú ahó lɔ gba, na jibɛwawhé ma nɔ tin to owhe enɛ mɛ wutu. Amɔ eyin jonɔ de wɛ, e gán do şòşò na ɛn. (De 15:1-3) Sinsɛngán Ju delɛ dɔ dɔ akue he mɛde yàn nado goalona Ju hatɔ eton wɛ yé nɔ jo na ɛn, amɔ aliho devo mɛ wɛ yé nɔ yinwa te eyin ajɔ wutu wɛ mɛlɔ yàn akue. Yé dɔ dɔ Hillel ze tito de dai to owhe kanwe-

ko tintan Whenu Mítónton, bó mēhe yàn akue namē gán yì mọ whẹdọtọ lẹ, na akue etọn níkaa dọn.—Owe lọ *The Pentateuch and Haftorahs*, he J. Hertz zinjegbonu to Londres to 1972, weda 811, 812.

it-1-F 794 huk. 2

Afanumẹ

Haşınşan he to afanumẹ po klunọ etọn po şenşen. Israelivi lẹ ma nọ yinuwa hẹ afanumẹ Heblu lẹ dile yé nọ yinuwa hẹ afanumẹ he yin jonọ lẹ do. Afanumẹ he ma yin Heblu de nọ lẹzun nutindo klunọ etọn tọn, bó ewọ gán jo e do na ovi etọn taidi ogú. (Le 25:44-46) To vogbingbọn mẹ, Heblu he sà ede di afanumẹ bo ko sẹn klunọ etọn na owhe şidopo dona yin tuntundote to owhe şınawetọ mẹ kavi to owhe Jubile tọn mẹ, sọgbẹ hẹ dehe wá jẹnukọn to owhe awe lọ lẹ mẹ. To whenue afanumẹ Heblu lọ to klunọ etọn glọ, ewọ dona yinuwa hẹ ẹ di pakanọ de. (Eks 21:2; Le 25:10; De 15:12) Eyin Heblu de sà ede di afanumẹ na mēhe to jonọ-gbéji de, kavi na dopo to hagbẹ whẹndo tọn mēhe to jonọ-gbéji lọ tọn lẹ mẹ, ewọ gán yin fifligọ to whedepopenu. Ewọ lọsu gán fli ede kavi mēhe tindo jlojẹ mēfligọ tọn de gán fli i gò. Mēfligọ-kuẹ lọ nọ yin linlẹn sọgbẹ hẹ owhe he pò bó afanumẹ lọ na bayi whẹpo owhe Jubile tọn kavi owhe şınawetọ afanumẹ-yinyin etọn tọn nido pé. (Le 25:47-52; De 15:12) To whenue klunọ de jlo na tún afanumẹ Heblu de dote, e dona na ẹn nude, na e nido penugo bo bẹ gbẹzan yoyọ etọn jẹji to aliho dagbe mẹ. (De 15:13-15) Eyin afanumẹ lọ po asi etọn po wẹ wá, asi lọ na lẹkoyi po e po. Amọ, klunọ de gán yí afanumẹ-yonnu he yin jonọ na afanumẹ Heblu etọn di asi. Na afanumẹ-yonnu ehe ma gán yin tuntundote to

owhe şınawetọ mẹ wutu, ewọ po ovi he e ji lẹ po na lẹzun nutindo klunọ lọ tọn. Eyin afanumẹ Heblu lọ ma jlo na jo asi etọn po ovi lọ lẹ po do, e gán de nado gbọşi klunọ etọn dè. To whenenu, klunọ etọn na yí nú-tónnú de do tọn otó na ẹn, bó ewọ na lẹzun afanumẹ etọn sọyi.—Eks 21:2-6; De 15:16, 17.

Onú Sisosiso Gbigbomẹ Tọn Lẹ

w06 1/4 31

Kanbiọ lẹ sọn Wehiatọ lẹ Dè

Etẹwẹ mí sọgan plọn sọn nugbename he yin mimọ to Eksodusi 23:19 mẹ he dọmọ: “Hiẹ ma na sọakusin gbogboẹvu de to anọsin onọ etọn tọn mẹ”?

Anademẹ he Osẹn Mose tọn bẹhẹn ehe, he sọawuhia whla atọn to Biblu mẹ, sọgan gọlọna mí nado mọnukunnujẹ pọndohlan Jehovah tọn mẹ gando nuhe sọgbẹ, awu-vemẹ etọn, po lẹblanu etọn po go. E sọ zinnudo lehe Jehovah gbẹwanna sinsẹn lalo do sọ ji.—Eksodusi 34:26; Deutelonomi 14:21.

Nado sọakusin gbogboẹvu de kavi kanlin devo de to anọsin onọ etọn tọn mẹ na jẹagodo tito jowamọ Jehovah tọn. Jiwheyewhe wleawuna anọsin onọ lọ tọn nado na núdùdù ovivu lọ bo gọlọna ẹn nado whẹn. Kanlin-vu lọ didà to anọsin onọ etọn tọn mẹ, na dó “sisi matindo na haşınşan he Jiwheyewhe ko doai bo klandowiwe to onọ po ovi po şenşen” hia, wẹ weyọntọ de dọ.

Humọ, mēdele dọ dọ nado sọakusin kanlin-vu de to anọsin onọ etọn tọn mẹ sọgan ko yin nuwiwa kosi lẹ tọn nado dọn jikun. Eyin mọwẹ, nugbename lọ na ko basi hihọ na Israelivi lẹ sọn aşı nulunu po kanyinylan sinsẹn akọta he lẹdo yé pé lẹ po tọn mẹ.

Osên Mose tòn gbɛnuna Israelivi lɛ ma-
doadúdeji ma nado zinzɔnlin to wiwà kavi
asɛdai akɔta lɔ lɛ tòn mɛ.—Levitiku 20:23.

To tadona mɛ, osên ehe dó awuvɛmɛ lɛ-
blanunɔ Jehovah tòn hia. Mɔdopolɔ, Osên
lɔ bɛ gbedide mɔnkɔtɔn devo lɛ hɛn he
jɛagɔdo danuwiwa do kanlin lɛ podɔ e sɔ
gɔnalina yé ma nado wanu jɛagɔdo tito jɔ-
wamɔ tòn lɛ. Di dohia, Osên lɔ bɛ gbedide
devo lɛ hɛn he jɛagɔdo kanlin-vu de yíyí do
sanvɔ adavo e ko tin to onò etɔn gɔlɔ hò
azán ɕinawe, kanlin de po ovi etɔn po hùhù
to azán dopolɔ ji, podɔ ohɛ de bibɛ dopɔ
po azin etɔn kavi ovi etɔn lɛ po sɔn adɔ
etɔn mɛ.—Levitiku 22:27, 28; Deutelonomi
22:6, 7.

E hɔnwun dɔ, Osên lɔ ma yin gbedide po
nugbɛnamɛ he doglɛ lɛ po de poun gba.
Dopo to alemɔyi Osên lɔ tòn lɛ mɛ wɛ
yin dɔ, nunɔwhinnusên etɔn lɛ gɔalɔna mí
nado hɛn nujinɔtedo yiaga walɔ dagbe tòn
de go, he nɔ dó jɛhɛnu jiawu Jehovah tòn
lɛ hia na taun tòn.—Psalm 19:7-11.

19-25 JUILLET

NUHQA KUẸ LẸ SỌN OHÓ JIWHEYẸWHE TỌN MẸ | DEUTELONOMI 16-18

“Nọ Dawhẹ Dodo”

it-1-F 410 huk. 2

Nukuntintɔn

Whɛdida mawadodo nɔ yin pinpɔnhlan di
nuyiwa nukuntintɔn tòn, podɔ Osên lɔ
bɛ avase susu hɛn gando alɔgodo-kue,
nunina lɛ, po nuvɛun po go, na onú enɛ-
lɛ gán tɔnnukunna whɛdatɔ de bɔ e ma
na dawhẹ dodo. “Alɔgodo-kue sɔgan yi-
nuwado mɛhe nɔ yí nuyɔnɛn do dawhẹ
lɛ ji.” (Eks 23:8) “Alɔgodo-kue nɔ tɔnnu-
kunna nuyɔnɛntɔ.” (De 16:19) Mahopɔnna

lehe whɛdatɔ de yin nugbɔnɔ bo tindo
wuntuntun sɔ, nunina mɛhe go owhe de
gando lɛ tòn gán yinuwado e ji vlavo e jlo
kavi e ma jlo. Osên Jiwheyɛwhe tòn do-
hia dɔ, gbɔnvona nunina lɛ, numɔtolanmɛ
lɔsu gán tɔnnukunnamɛ, na e dɔ dɔ: “Hiɛ
ma dona do mɛnukuntahopɔn hia wamɔ-
nɔ kavi do nukundagbe hia adɔkunno.” (Le
19:15) Enɛwutu, whɛdatɔ lɛ ma dona joa-
wuna numɔtolanmɛ kavi nue mɛsusu lɛn
bo ví do adɔkunno tòn mɛ to whenue yé to
whɛda.—Eks 23:2, 3.

it-2-F 415 huk. 2

Sɔha

Awe. Sɔha ehe nɔ yin yiyizan whɛwhɛ gan-
do whɛho osên tòn lɛ go. Nuhe kunnudetɔ
awe dɔ nɔ do jide taun to whenue ohó he
yé dɔ lɛ sɔgbe hɛ yede. Whɛpo whɛdatɔ lɛ
na kɛalɔyi dɔ whɛho de yin nugbo, yé dona
sɛhó sɔn onú na kunnudetɔ awe kavi atɔn.
Mɔ wɛ e nɔ yí do to agun Klistiani tòn mɛ
ga. (De 17:6; 19:15; Mt 18:16; 2Kɔ 13:1; 1Ti
5:19; Heb 10:28) Nudopolɔ wɛ Jiwheyɛwhe
lɔsu wà to whenue e do Visunnu etɔn hia
gbɛtɔ lɛ taidi Whlɛngántɔ aihɔn tòn. Jesu
dɔmɔ: “E ko yin kinkan to Osên mítɔn mɛ
dɔmɔ: ‘Nugbo wɛ kunnudide omɛ awe tòn.’
Yɛn wɛ mɛlɔ he to kunnude gando dee go,
Otɔ he do mi hlan sɔ to kunnude gando
go e.”—Joh 8:17, 18.

it-2-F 657 huk. 3

Yɛwhenɔ

To paa mɛ, yɛwhenɔ lɛ wɛ nɔ tindo azɔn-
gban lɔ nado basi zɛmɛ osên Jiwheyɛwhe
tòn. Podɔ, yé nɔ yí adà daho wà to whɛho
whɛdida tòn lɛ mɛ to akɔta Israeli tòn mɛ.
To tòdaho he yin didena yɛwhenɔ lɛ mɛ, yé
nɔ gɔalɔna whɛdatɔ lɛ eyin e biɔ domɔ.
Humɔ, yé nɔ gɔalɔ to whenue whɛho de
sinyɛn gbau na whɛdatɔ lɛdo de tòn lɛ.

(De 17:8, 9) Eyin yè hù mède to tòdaho de mē bọ yè ma yón hlónhutọ lọ, yẹwhenọ lẹ nọ wazón dopọ hẹ mēho tòdaho lọ tọn lẹ bo nọ hẹn ẹn diun dọ afódide he jẹ lẹ yin zize, na hùnhọ níkaa gbọ̀sì tòdaho lọ jì. (De 21:1, 2, 5) Whenu awuwhàn sisẹ sunnu de bọ e vẹnudo asi etọn dọ e deayọ, yonnu lọ nọ yin hinhẹnwa fiwiwe lọ, bọ yẹwhenọ nọ basi nuhe osẹn lọ biọ to e si lẹ to finẹ, na Jehovah nido dohia tlọlọ eyin yonnu lọ hùwhẹ kavi yin homevono, bo hẹn whẹdida Etọn sẹ do e jì. (Sọh 5:11-31) Whedepope-nu he yẹwhenọ kavi whẹdatọ he yin dide lẹ dawhẹ, yè nọ na sisi nudide lọ. Mēhe deson ojlo mē bo ma ylo nudide lọ dọ nujonu kavi vẹtoli nọ yin hùhù.—Sọh 15:30; De 17:10-13.

Onú Sisosiso Gbigbomẹ Tọn Lẹ

it-1-F 852 huk. 3

Mẹdidese

Osẹn lọ biọ dọ whẹpo yè na hù mède, e whẹ gbau, yè dona dín kunnudenu sọn kunnudetọ awe nù. (De 19:15) Kunnudetọ ehele wẹ nọ dlan zannu do whẹhutọ lọ jẹ-nukon. (De 17:7) Gbọnmọ dali, yé nọ do zohunhun he yé tindo na osẹn Jiwheyewhe tọn po wiwejinino agun Israeli tọn po hia. Ehe sọ nọ flinnu akọta lọ dọ owunu wẹ e yin nado dekunnu lalo kavi nọ whlẹdo jì do dekunnu.

AWUWIWLENA LIZONYIZON KUNNUDE-GBE TON

it-2-F 1107 huk. 4

To Agun Klistiani Tọn Mẹ. Agun Klistiani tọn ma tindo whẹdatọ lẹ dile e nọ yi do to aihon mē, etomoso, afódide he jẹ lẹ gán yin zize nado domeplonlọ hagbẹ agun lọ tọn he yin bewlunọ lẹ go bo tlẹ de yé sẹ sọn agun mē, eyin e biọ domọ. Enẹ wẹ zón

bọ apósteli Paulu do dọ dọ mēhe yin dide do otẹn azongban tọn mē to agun mē bo nọ deanananu lẹ dona dawhẹna mēhe to agun lọ mē lẹ. (1Kọ 5:12, 13) To owe he apósteli Paulu po Pita po kàn hlan agun lẹ mē, yé zinnudeji dọ mēho lẹ dona nọ yi sọ-whiwhe do na ayidonugo ninomẹ gbigbomẹ tọn agun lọ tọn. Yé sọ dona nọ na ayiname mēdepope he to afọ sị ze bo goalona ẹn. (2Ti 4:2; 1Pi 5:1, 2; yijlẹdo Ga 6:1 go.) Whẹpo afódide sinsinyen ni yin zize sọta mēhe nọ hẹn kinklan wá agun lọ mē kavi nọ hẹn plongiglọ gbayipe lẹ, yè dona na yé avase whla awe whẹ. (Tit 3:10, 11) Sígba, mēhe zindonukon to ylanwiwa mē dona yin didesẹ sọn agun mē. Mēplonlọ wẹ ehe yin nado dohia ylanwatọ lọ dọ e ma gán zindonukon to ylanwiwa mē bo gbẹ yin hagbẹ agun lọ tọn. (1Ti 1:20) Paulu na anademẹ sunnu he yin dide do otẹn azongban tọn mē bo dona nọ dawhẹ lẹ nado nọ pli bo gbeje whẹho ylanwiwa sinsinyen tọn lẹ pọn. (1Kọ 5:1-5; 6:1-5) Whẹpo yé na kẹlọyi whesadokonamẹ de, yé dona ko sẹhó sọn onú na kunnudetọ awe kavi atọn whẹ bo lennupondo kunnudenu he yin nina lẹ jì matin nuveun po menukuntahihopon po. —1Ti 5:19, 21.

26 JUILLET–1er AOÛT

NUHỌAKUẸ LẸ SỌN OHÓ JIWHEYẸWHE TỌN MẸ | DEUTELONOMI 19-21

“Ogbẹ Họakẹ Na Jehovah”

w17.11 14 huk. 4

Hodo Apajlẹ Jehovah Tọn to Whẹdida Dodo po Lẹblanu Didohia po Mẹ

⁴Tòdaho fibẹtado tọn sịdopo lọ lẹ tin to fie bọawu nado yi. Jehovah degbena Israelivi lẹ nado de tòdaho sọha dopolọ

to awà awe Tòsisa Jòdani tòn lẹ ji. Eṭe-wutu? Na e nido bọawuna mēdepope he jlo na họnjẹgbé nado yawu honyi dín fi-bẹtado to finẹ. (Sọh. 35:11-14) Ali he yì tòdaho fi-bẹtado tòn lẹ lẹ mē lẹ nọ yin hinhẹn do ninọmẹ dagbe mē. (Deut. 19:3) Sọgbe hẹ aṣa Juvi lẹ tòn, ohia delẹ nọ yin zizedo ali lẹ lẹ ji nado deanana mēhe họnjẹgbé lẹ. Na tòdaho fi-bẹtado tòn lẹ tin-to-aime wutu, mēhe hùmẹ to mayọnen mē de ma nọ to dandannu glọ nado honyi jonọ-gbéji, fie e gán wá doalọ to sinsẹn-bibasi lalo mē te.

w17.11 15 huk. 9

Hodo Apajẹ Jehovah Tòn to Whẹdida Dodo po Lẹblanu Didohia po Mē

⁹ Lẹndai titengbe tòdaho fi-bẹtado tòn lẹ tòn wẹ nado basi hihọna Israelivi lẹ sọn hùnhọdudu mē. (Deut. 19:10) Jehovah yi-wanna ogbẹ, podọ e gbewanna “alọ he nọ sọn ohùn homẹvọnọ tòn dai.” (Howh. 6:16, 17) Na ewọ yin Jiwheyewhe wiwe he nọ dawhẹ dodo wutu, e ma gán miọnnukundo hùnsọndai he tẹ wá aime gbọn kosọ dali. Nugbo wẹ dọ lẹblanu nọ yin didohia mēhe hùmẹ to mayọnen mē de. Etomoṣo, e dona jẹwhẹ ede tòn na mēho lẹ, podọ eyin etẹ họnwun dọ mayọnen mē wẹ e hùmẹ te, e dona gbọṣi tòdaho fi-bẹtado tòn lẹ mē kakajẹ okú yẹwhẹnọ dahọ lẹ tòn godo. Ehe sọgan biọ dọ ni yí pipotọ gbẹzan etọn tòn zan to finẹ. Kọdetọn vẹadi ehele nọ hẹn wiwe-yinyin ogbẹ gbẹtovi tòn họnwun na Israelivi lẹpo. Nado gbògbéna Gbẹnamẹto yetọn, yé dona dapana nuyiwa kavi vọdolanu depope he sọgan ze ogbẹ hatọ yetọn de tòn do owù mē.

it-2-F 892 huk. 10

Ohùn

Jiwheyewhe wẹ nagbẹ gbẹtovi lẹ bo jlo dọ

yé ni duvivi etọn, enẹwutu mēdepope he hùmẹ dona dogbẹ na ẹn. Abajọ Jiwheyewhe do dona Kaini hłonhutọ lẹ dọ: “Ohùn nọvisunnu towe tòn to awhádo sọn aigba wá dè e.” (Jen 4:10) Eyin mēde gbewanna mēmẹsunnu etọn bo to okú etọn dín, kavi to hinhẹn ẹn gble kavi dekunnu lalo gande-go, e to ogbẹ mēmẹsunnu etọn tòn zedo owù mē. E hùwhẹ gando ohùn mēmẹsunnu etọn tòn go.—Le 19:16; De 19:18-21; 1Jo 3:15.

Onú Sisosiso Gbigbọmẹ Tòn Lẹ

it-2-F 1106 huk. 1

Whẹdatẹn, Whẹdidọ

Tòdaho dopodopo nọ do whẹdatẹn de to hòngbo tòdaho lẹ tòn kọn. (De 16:18; 21:19; 22:15, 24; 25:7; Lut 4:1) Hogbe lẹ “hòngbo” to alọdẹndo nọtẹn flala de he ma dẹn do hòngbo tòdaho lẹ tòn. Nọtẹn enẹ wẹ yè nọ hia Osẹn lẹ na agun pipli lẹ bosọ nọ lá gbedide lẹ te. (Nẹ 8:1-3) To okle, gbẹtọ lẹ nọ to yigoyigọ basi gbọn hòngbo tòdaho lẹ tòn nù. Enẹ-wutu, e nọ bọawu nado mọ kunnudetọ lẹ na whẹho lẹ, vlavo na nutindo lẹ sisà kavi whẹho mọnkọ devo lẹ. Na owhe lẹ nọ yin didọ to gbangba to hòngbo tòdaho lẹ tòn kọn wutu, whẹdatọ lẹ dona ko nọ yí sọwhiwhe do penukundo whẹho lẹ go bo hẹn ẹn diun dọ nudide he yé nọ bayi lẹ sọgbe. E họnwun dọ nọtẹn dagbe de nọ yin awuwlena na whẹdatọ lẹ sẹpo hòngbo tòdaho lẹ tòn, fie yé gán vò do penukundo whẹho lẹ go te. (Job 29:7) Samuẹli nọ zingbejizọnlín yì Bẹtẹli, Gilgali po Mizpa po lẹdo pé bo “nọ dawhẹ to Israeli to ofi ehe lẹpo.” E sọ nọ dawhẹ to Lama, fie owhe etọn te.—1Sa 7:16, 17.

2-8 AOÛT

NUHỌAKUE LẸ SỌN OHÓ JIWHEYEWHE TỌN MẸ | DEUTELONOMI 22-23

“Osẹn lọ Dohia Dọ Jehovah Nọ Hò Kanlin lẹ Tọn Pọn”

it-1-F 868 huk. 2

Agbàn

To hohowhenu, kanlin lẹ wẹ gbẹtọ lẹ nọ saba yizan nado bẹ agbàn. Podọ, eyin Israelivi de mọ ketekete mehe gbewanna ẹn de tọn jai po agbàn po, e “dona gọlọna ẹn nado de agbàn lọ sẹ.” E ma dona jo e do bo yi.—Eks 23:5.

it-1-F 635 huk. 2

Deutelonomi

Owe Deutelonomi tọn sọ dohia dọ yẹ dona nọ hò kanlin lẹ tọn pọn. Di apajẹ, Israelivi lẹ ma dona wle ohẹ-nọ he mlọn ovi etọn lẹ ji to adọ de mẹ, na ojlo jowamọ tọn etọn nado basi hihọna ovi lọ lẹ wẹ zọn bọ e do to owù mẹ. Yé gán bẹ hẹvi lọ lẹ, amọ yé dona jo ohẹ-nọ lọ do bọ e na yi. Gbọnmo dali, e gán wá flé ovi devo lẹ. (De 22:6, 7) Glesi de ma dona kọn ketekete po oyinsú po do zẹge dopolọ gọ, na kanlin he mado-gán lọ nikaa jiya. (De 22:10) Eyin oyinsú de to likun tuntun, yẹ ma dona doajànnuna ẹn. Ehe na zọn bọ e ma na to huhlọn do dó to likun tuntun bọ huwe nasọ to huhù i to whenue likun ka to apá na ẹn tútútú.—De 25:4.

w03 15/10 32 huk. 1-2

‘Mì Yin Omẹ Yẹ Yí Gbemasọ Do Dopokle Dopọ Blo’

DILE hiẹ sọgan mọ do tofi, kanklosopoawenọ po oyin he to glepọ dopọ lọ po ma voawu paali. Zẹge he blá yẹ dopọ—he tin na kanlin awe he tindo kiklo po huhlọn dopolọ po—to yasana kanlin awe lẹ.

Dagbeme-ninọ kanlin he nọ dọn agbàn monkoton lẹ tọn nọ duahunmena Jiwheyewhe, enewutu e dona Israelivi lẹ dọmọ: “Hiẹ ma na yi oyin de po ketekete po do pọgle dopọ gba.” (Deutelonomi 22:10) Nunowhinnusen dopolọ na gando oyin po kanklosopoawenọ po go.

To paa mẹ, glesi de ma na hẹn awusinyen-namenu monkoton wá kanlin etọn lẹ ji gba. Sigba eyin e ma tindo oyin awe, e sọgan dopokle kanlin awe he e tindo lẹ dopọ. E họnwun dọ, nuhe glesi owhe kanweko 19to he tin to yedide lọ mẹ basi dide nado wá niyen. Na kiklo po huhlọn yeton po gbọnvo wutu, kanlin madogánno lọ dona vankan nado wazon po awuyiya dopolọ po, podọ agbàn na pẹn do kanlin he dohuhlọn lọ ji.

Onú Sisosiso Gbigbomẹ Tọn Lẹ

it-1-F 629 huk. 7

Ahọ, Ahọtọnọ

Ahọ nọ dlenalodo nuhe yẹ dona gọ jo kavi nude he yẹ to dandannu gọ nado sú. To akọta Israeli hohowhenu tọn mẹ, nuhahun akue tọn wẹ nọ saba zọn bọ yẹ nọ duahọ. Eyin Israelivi de duahọ, nuhahun wẹ e nọ yin na ẹn, na mọhe duahọ nọ lezun afanumẹ na mọhe e duahodo. (Hwh 22:7) Enẹ wẹ zọn bọ Jiwheyewhe do dona omẹ etọn lẹ nado nọ tlualọ bo ma nọ yin sejannabinọ to whenue yẹ yàn akue kavi nudevo depope na Israelivi hatọ he to hudo mẹ lẹ, mọ yẹ ma dona nọ len akuẹvi na yẹ. (Eks 22:25; De 15:7, 8; SIm 37:26; 112:5) Amọ, yẹ gán nọ yi akuẹvi to jonọ lẹ si. (De 23:20) Zẹmẹ-basito Ju lẹ dọ dọ mọhe yàn akue nado wàjọ lẹ si wẹ yẹ gán yi akuẹvi te, e ma yin mọhe to hudo mẹ bo yàn akue lẹ gba. To paa mẹ, jonọ lẹ ma nọ nọ Israelivi sọyi bo nọ saba yin ajowatọ lẹ. Enewutu,

e sɔgbe nado donukun akuɛvi sɔn yɛ si, na yɛlɔsu nɔ yàn na mɛdevo lɛ bo nɔ donukun akuɛvi.

AWUWIWLENA LIZONYIZON KUNNUDE-GBE TON

g-F 4/15 13

ETẼWẼ BIBLU DỌ?

NUHE MẸLẸ NỌ LẸN Gbéyantɔ po whèhu-tɔ deɛ po nɔ hù kanlin lɛ kiki nado daihun kavi na awuvivi he e nɔ hɛnwa na yɛ wutu. To vogbingbɔn mɛ, wekantɔ Russiɛ tɔn he nɔ yin Leo Tolstoy wlan dọ “e ma sɔgbe paali” nado hù kanlin lɛ kavi dù olàn yetɔn, podɔ nuhe mɛdeɛ nɔ lɛn pɛɛ niyɛn.

NUHE BIBLU DỌ Jiwheyɛwhe nagbɛ dọ yɛ gán hù kanlin lɛ nado basi hihóna ogbɛ gbɛtɔvi tɔn kavi nado basi avò. (Eksɔdusi 21:28; Malku 1:6) Biblu sɔ dohia dọ yɛ gán hù kanlin bo dù olàn etɔn. Jenɛsisi 9:3 dọmọ: “Kanlin he togbɛ bo nɔ sɛtɛn lɛpo na yin nùdùdù na mì.” Jesu tlɛ goalɔna devi etɔn lɛ bọ yɛ hù whèvi, podɔ yɛ wá dù whèvi lɔ lɛ.—Johanu 21:4-13.

Amọ, Biblu sɔ dọ dọ Jiwheyɛwhe “gbɛ-wanna mɛdepope he yiwanna danuwiwa.” (Salmu lɛ 11:5) Enɛwutu, e sɔgbe nado wá tadona kɔn dọ Jiwheyɛwhe ma jlo dọ mí ni nɔ wà okà do kanlin lɛ go, kavi hù yɛ kiki nado daihun kavi nado mọ awuvivi.

Biblu dohia dọ ogbɛ kanlin lɛ tɔn hoakue to nukun Jiwheyɛwhe tɔn mɛ.

- Biblu dọ dọ to whenue Jiwheyɛwhe to nulɛ dá, e “basi gbekanlin aigba ji tɔn lɛ sɔgbe hɛ wonmɛ yetɔn podɔ kanlin whégbɛ tɔn lɛ sɔgbe hɛ wonmɛ yetɔn podɔ kanlin he nɔ lìn to aigba ji lɛpo sɔgbe hɛ wonmɛ yetɔn. *Jiwheyɛwhe sɔ mọdọ e yɔn.*”—Jenɛsisi 1:25.

- Biblu dọ gando Jehovah go dọmọ: “Ewɔ nɔ na nùdùdù kanlin lɛ.” (Salmu lɛ 147:9) Jiwheyɛwhe wleawuna ninɔmɛ voovo lɛ he nɔ hɛn ɛn yɔnbasi na kanlin lɛ nado mọ nùdùdù po fie yɛ na nɔ dọ po.

- Davidi he yin ahọlu Islaieli tɔn hodɛ dọmọ: “Jehovah E, hiɛ wɛ nɔ pò gbɛtɔ po kanlin po dogbɛ.” (Salmu lɛ 36:6) Whɛpo Jehovah do hɛn Singigɔ wá aigba blebu ji bo và mɛylankan lɛ, e basi hihóna gbɛtɔ ɣinatɔn po kanlin wonmɛ lɛpo po.—Jenɛsisi 6:19.

E hɔnwun dọ Jehovah yiwanna kanlin he e dá lɛ bo jlo dọ gbɛtɔvi lɛ ni nɔ yinuwa hɛ yɛ dile e jɛ do.

“Dodono nɔ penukundo kanlin whégbɛ tɔn etɔn lɛ go.”—Howhinwhɛn lɛ 12:10.

9-15 AOÛT

NUHOAKUE LẸ SỌN OHÓ JIWHEYẸWHE TỌN MẸ | DEUTELONOMI 24-26

“Osɛn lɔ Dohia Dọ Jehovah Nọ Hò Yɔn-nu lɛ Tɔn Pɔn”

it-1-F 874 huk. 4

Yɔnnu

Osɛn he gando awhàn go lɛ nɔ wà dagbe na asu po asi po he ɣɛɣɛ wlealɔ lɛ, na asu lɔ ma nɔ yì awhàn to owhe tintan alɔwle yetɔn tɔn mɛ. Dotɛnmɛ enɛ nɔ zɔn bọ yɛ gán jivi. Ehe nɔ mionhomɛna onò lɔ eyin asu etɔn ma to whé kavi eyin e wá jọ bọ e kú to awhàngbenu.—De 20:7; 24:5.

it-1-F 994 huk. 8

Wélu-Wiwe

E hɔnwun dọ hɛntɔnɔ lɛ wutu wɛ tito dagbe ehe do yin didoai to akɔta Islaieli tɔn mɛ. Islaielivi lɛ dona nɔ tlúalɔ, nɔ hò mɛdevo lɛ tɔn pɔn bo nɔ ganjɛ dona Jehovah

tọn go. Etomọso, tito ehe ma namẹ tuli nado yin adidọno. Ehe gọalọna mí nado monukunnujẹ nuhe Davidi dọ to Salmu lẹ 37:25 mẹ. E dọmọ: “N’ma ko mọ dodono de bọ e yin gbigbẹdai, kavi ovi etọn lẹ to núdùdù biọ.” Eyin wamọno de nọ vankan do wéwélu, e na vẹawu dọ ewọ ni kú huve kavi dọ ovi etọn lẹ ni biọ núdù.

w11-F 1/3 23

Be Hiẹ Yọnen Ya?

To akọta Israeli tọn mẹ to hohowheni, eyin sunnu de ma jivi bo kú, nọvisunnu etọn nọ dà asuṣiṣi lọ nado wleawuna kúnkan de na sunnu he kú lọ. (Jenesis 38:8) Tito ehe wẹ Osẹn Mose tọn wá ylodọ asi sínsón. (Deuteronomi 25:5, 6) To owe Luti tọn mẹ, aliho he mẹ Boazi yinuwa te dohia dọ eyin asu de ma tindo nọvisunnu depope bo kú, sunnu devo sọn hennumẹ asu lọ tọn lẹ mẹ gán sọn asi lọ.—Luti 1:3, 4; 2:19, 20; 4:1-6.

Ninọmẹ he go Sadusi lẹ donù to Malku 12:20-22 mẹ yin kunnudenu dọ meṣe gbẹ nọ sọn asi to ojẹ Jesu tọn mẹ. Whenuhokantọ Ju Flavius Josèphe basi zẹmẹ dọ aṣa ehe nọ hẹn yinkọ whẹndo lẹ tọn dote podọ e sọ nọ zón bọ ogú lẹ nọ gbọṣi whẹndo lẹ mẹ. Gbọnvona enẹ, aṣa lọ nọ hẹn ale wá na asuṣiṣi lọ. To ojẹ lọ mẹ, asi lẹ ma nọ dugu nuhe asu yetọn kú jodo lẹ tọn. Si-gba, eyin sunnu de sọn yonnu lọ bọ e jivi, ovi lọ nọ dugu nuhe sunnu he kú lọ jodo lẹ tọn bọ ogú lọ nọ gbọṣi whẹndo lọ mẹ.

Onú Sisosiso Gbigbọmẹ Tọn Lẹ

it-1-F 657 huk. 5

Gbẹdai

Owe Gbẹdai Tọn. To nukon mẹ, asu dele wá jẹ asi yetọn lẹ tafu ji bo nọ gbẹ yé. Si-gba, ehe ma dohia dọ Osẹn Mose tọn nọ hẹn ẹn bọawu na asu Israelivi lẹ nado nọ

gbẹ asi. Whẹpo mẹde nado gbẹ asi etọn, e dona ze afọdide titengbe dele. Asu he jlo na gbẹ asi lọ “dona kàn owe gbẹdai tọn [de] na ẹn.” Enẹgodo, e na ze owe lọ do “alọmẹ na ẹn bosọ de e tọn sọn owhé etọn gbè.” (De 24:1) Owe-wiwe lẹ ma na nudọ-namẹ devo lẹ. Amọ, e taidi dọ afọdide ehe nọ biọ dọ yè ni yì mọ sunnu he to otẹn aṣẹpipa tọn mẹ lẹ, podọ sunnu ehele na ko nọ tẹnpon nado dọwhẹgbọ na yé. Whenu he e nọ biọ nado wleawuna owe gbẹdai tọn bo wá basi gbẹdai lọ lọsu sọgbẹ hẹ osẹn, nọ yin dotenmẹ de na asu he jlo na basi gbẹdai nado wọ nulenpon do nudide etọn ji. Whẹpo mẹde na basi gbẹdai, dodonu dagbe de dona tin. Humọ, anademẹ he gandego lẹ hihodo dona ko nọ gọnalina-mẹ ma nado zón plaplaji do basi gbẹdai. Ehe nọ zón bọ yè ma nọ tafu yonnu lọ bo tūnafọ jlojẹ etọn lẹ ji. Owe-wiwe lẹ ma dọ nuhe yè nọ kàn do “owe gbẹdai tọn” mẹ.

AWUWIWLENA LIZONYIZON KUNNUDE-GBE TON

w19.06 23-24 huk. 13-16

Nọ Gọalọna Mèdevo lẹ Nado Doakonna Ayimajai

¹³ Whenu hagbẹ whẹndo tọn gbigbọmẹ tọn míton de hẹn alọwlemẹ de bu to okú mẹ, ewọ do hudo godononamẹ míton tọn. Asu po asi po he wlealọ de sọgan yin yiylẹdo atin awe he whẹn to apá na yedeṣe go. To owhe lẹ gblamẹ, adọ atin lọ lẹ tọn nọ ján do yedeṣe mẹ. Eyin yè họnadọna dopo to atin lọ lẹ mẹ bọ e kú, enẹ sọgan yinuwado atin awetọ ji sinsinyẹn. Mọdopolọ, whenu kẹntọ lọ okú wá yì alọwlemẹ mẹde tọn, e sọgan yinuwado omẹ awetọ lọ ji sinsinyẹn to numọtolanmẹ-liho na ojẹ dindẹn. Paula, he asu kudo whenu e ma donukun etọn, dọmọ: “Gbẹzan ṣie diọ Pete,

podọ n'vọgán mlenmlen. Hontọn vivé ọie wẹ yí do mi. Nulepo wẹ n'ọ dọna asu ọie. E ọ jaya he mi, podọ e sọ ọ ọgodona mi to ninọmẹ sinsinyen lẹ mẹ. E ọ wleawufo nado na mi ayidonugo to nuhahun ọie lẹpo whenu. Nado dọ hójohó, e taidi dọ n'yin sinsán do awe wẹ nkọ."

¹⁴ Nawẹ mí sọgan mionhomẹna mẹhe aọwlemẹ etọn kú de gbọn? Afọdide nujonu tọn tintan wẹ nado dọho he mọlọ, eyin mọwíwà ma tle bọawuna we kavi a ma yọn nuhe a na dọ taun. Paula he yin nùdego wayi dọmọ: "N'monukunnujẹmẹ dọ okú ọ hẹn gbẹtọ lẹ biọ bẹwlu mẹ. Yé ọ hanú dọ emi gán jei ovi tẹ gbé bo yí fọn-vi. Ọigba, e pọnte nado dọ nudepope na mọlọ hú nado nabọẹ petepete." Mẹhe to aluẹmẹ de ma ọ saba donukun dọ mí ni dọ nude he siso. Paula dọmọ: "N'ọ yọn pinpen etọn eyin hontọn lẹ dọna mi poun dọ, 'E vena mi dọ mẹvivẹ towe kú jo we do.'"

¹⁵ William, he asi kudo to owhe delẹ die wayi, dọmọ: "Homẹ ọ hùn mi eyin mēdevo lẹ to onú dagbe he yé flin gando asi ọie go lẹ dọ; enẹ ọ vọ jide na mi dọ mēhe mēlẹ yiwanna bosọ ọ na sisi de wẹ ewọ yin. Aliho he mẹ n'mọ godononamẹ yí te ehe gọlọna mi taun. N'ọ tindo numọtolanmẹ sisosiso ayajẹ tọn de, na asi ọie vena mi taun wutu, podọ ewọ ko lẹzun apadewhe gbẹzan ọie tọn." Asuṣiọsi de he ọ yin Bianca dọmọ: "N'ọ mọ homẹmion yí eyin mēdevo lẹ hodẹ he mi bo hia wẹfọ dopo kavi awe he mi. E ọ wà dagbe na mi eyin yé to asu ọie hodọ, podọ eyin yé dotoaina mi to whenue n'to hodọ gando ewọ go."

¹⁶ Kẹdẹdile Luti gbọsi asuṣiọsi lọ Naomi dẹ do, e ọ biọ dọ mí ni to alogona mēhe hẹn mēyiwanna yetọn bu to okú mẹ lẹ zọnmii.

Paula he go mí donú wayi dọmọ: "Tlolo he asu ọie kú, n'mọ godononamẹ susu yí. Dile ojẹ to yiyi, mēdopodopo wà lẹkọyi nuwiwa egbesọegbesọ tọn yetọn lẹ kọn. Ọigba, gbẹzan ọie diọ pete. E ọ gọlọ taun eyin mēdevo lẹ yọnen dọ mēhe to aluẹmẹ de do hudo godononamẹ tọn na osun lẹ—etlẹ yin na owhe lẹ—to okú mēyiwanna de tọn godo." Nugbo wẹ dọ mēlẹpo ma yin nudo-polọ. E taidi dọ mēdele ọ yawu diọada sọgbẹ he ninọmẹ yọyọ yetọn jẹ obá de mẹ. Ọigba, na mēdevo lẹ, whedepopenu he yé to nude wà, ehe yé ko ọ wà dai dọdọ he mēyiwanna yetọn, yé ọ flin mēhe kú lọ bọ ehe ọ hẹn awubla sinsinyen wà na yé. Mēlẹpo ma ọ blawu to aliho dopolọ mẹ. Mi gbọ mí ni flindọ Jehovah na mí lẹblanulọkẹyi podọ azongban lọ nado ọ penukundo mēhe hẹn aọwlemẹ yetọn bu to okú mẹ lẹ go.—**Hia Jakọbu 1:27.**

16-22 AOÛT

NUHỌAKUẸ LẸ SỌN OHÓ JIWHEYẸWHE TỌN MẸ | DEUTELONOMI 27-28

"Dona Ehe Lẹpo Na Kọndo Ji We Susugege"

w10 15/12 19 huk. 18

Mọ Dona lẹ Yí Gbọn Ahọlu He Gbigbọ Jiwheyewhe Tọn to Anadena lọ Gblame!

¹⁸ Na taun tọn, todidoai ọ bẹ nuhe tin to Ohó Jiwheyewhe tọn mẹ po nùdùdù gbigbọmẹ tọn he e ọ wleawuna po yiyi do ayiha mẹ hẹn. (Mat. 24:45) E sọ zẹmẹdo tonusisena Jiwheyewhe po Visunnu etọn po. Jesu dọmọ: "E ma yin mēlẹpo he to di dọna mi dọ, 'Oklunọ, Oklunọ,' wẹ na biọ ahọluduta olọn tọn mẹ gba, ọigba ewọ he to ojlo Otọ ọie he tin to olọn mẹ tọn wà." (Mat. 7:21) Podọ todidoai na Jiwheyewhe

zẹmẹdo talilialai sɔn ojlo mɛ wá na tito he e ko zedai, yèdò agun Klistiani tɔn po mɛho he yin dide lɛ po, enɛ wɛ ‘sunnɔ he yin ni-namɛ di nunina lɛ.’—Efe. 4:8.

w01 15/9 10 huk. 2

Be Dona Jehovah Tɔn Na Plá We Ya?

² Hogbe nuyiwa Heblu tɔn heyin lilɛdo “na nɔ tuntóai” to Deutelonomi 28:2 mɛ do nuyiwa he to nukonzindo de hia. Omɛ Jehovah tɔn lɛ ma dona nɔ tuntóai na ɛn vlavo poun gba; yé dona nɔ tuntóai na ɛn to gbɛzan yetɔn lɛpo mɛ. Whɛnɛnu kɛdɛ wɛ dona sɔn olɔn mɛ wá lɛ na plá yé. Hogbe nuyiwa tɔn Heblu tɔn heyin lilɛdo “plá” ko yin didohia taidi hogbe gbeyinyan tɔn de he nɔ saba zẹmɛdo “nado wle” kavi “nado jɛ e kɔn.”

w10 15/9 8 huk. 4

Nɔ Dín Dona Jehovah Tɔn Vɛkuvɛku

⁴ Eyin Israelivi lɛ na yin tonusetɔ, nawɛ yé na yinuwa gbɔn? Osɛn Jiwheyɛwhe tɔn do-hia dɔ homɛ Jehovah tɔn ma na hùn eyin omɛ etɔn lɛ gboawupo nado sɛn ɛn “po ayajijɛ po . . . podɔ po homɛhunhun ayiha tɔn po.” (*Hia Deutelonomi 28:45-47.*) Jehovah jɛna nususu hugan tonusise nukunta tɔn na gbedide tangan etɔn lɛ, taidi dehe kanlin kavi aovi lɛ nɔ dohia. (Malku 1:27; Jak. 3:3) Tonusisena Jiwheyɛwhe sɔn ahun mɛ wá yin dohia owanyi tɔn. E nɔ zɔnpɔ hɛ ayajɛ he nɔ wá sɔn yise lɔ mɛ dɔ gbedide Jehovah tɔn lɛ ma pɛnagbàn mɛ podɔ “ewɔ wɛ ahosumɛtɔ mɛhe to dindin in vɛkuvɛku lɛ tɔn.”—Heb. 11:6; 1 Joh. 5:3.

Onú Sisosiso Gbigbomɛ Tɔn Lɛ

it-1-F 364 huk. 5

Ohia Dogbó Tɔn

Jehovah dosɛn dɔ yé ma dona nɔ sɛtɛnna ohia dogbó tɔn lɛ. (De 19:14; sɔ pɔn Hwh 22:28.) Mɛhodɛdo wɛ mɛhe sɛtɛnna “ohia

dogbó kɔmɛnu etɔn tɔn.” (De 27:17) Mɛhe do aigba nɔ ganjɛ sinsɛn he aigba lɔ nɔ detɔn lɛ go, enɛwutu eyin mɛde sɛtɛnna ohia dogbó mɛdevo tɔn, dandannu gbɛmɛ tɔn mɛlɔ tɔn wɛ e hòyí sɔn e si. Ajojijɛ wɛ enɛ yin podɔ nukun he yè do nɔ pɔn nuyiwa mɔnkɔ to hohowhenu niyɛn. (Job 24:2) Nukunkɛn sisɛ mɛdele bɔ yé doalɔ to walɔ ylankan ehe mɛ. Podɔ, yɛwhɛgán Hosea dɔ gando ahɔvi Juda tɔn he nɔgbɛ to ojle etɔn mɛ lɛ go dɔ yé taidi mɛhe nɔ sɛtɛnna dogbó lɛ.—Hos 5:10.

23-29 AOÛT

NUHỌAKUE Lɛ Sɔn OHÓ JIWHEYɛWHE TɔN Mɛ | DEUTELONOMI 29-30

“Jehovah Sinsɛn Ma Vɛawu Gbau”

w10 1/1 21 huk. 2

Jehovah Nɔ Na Mí Dotɛnmɛ Nado Basi Nudide

Be e vɛawu nado yɔn nuhe Jiwheyɛwhe biɔ to mí si lɛ bo wá yé wɛ ya? Jiwheyɛwhe dɔ gbɔn Mose gblamɛ dɔmɔ: “Gbedide ehe he yɛn degbena we to egbehe, e ma yin sinsinyɛn gbau na we gba, mɔ e ma tin dɛn boboe gba.” (Wefɔ 11) Jehovah ma nɔ biɔ nuhe go mí ma pé to mí si. Nubiɔtomɛsi etɔn lɛ sɔgbe hɛ lɛnpɔn dagbe podɔ mí sɔgan jɛ yé kɔn. Mí sɔ sɔgan yɔn yé. E ma biɔ dɔ mí ni “hɛji yi jɛ olɔn mɛ” kavi zingbejizɔnlin “yi ohù lɔ godo dɔn” nado sɔgan plɔn nuhe Jiwheyɛwhe biɔ to mí si lɛ. (Wefɔ 12, 13) Biblu do lehe mí dona zan gbɛzan mítɔn gbɔn hia mí hezeheze.—Mika 6:8.

w10 1/1 21 huk. 1

Jehovah Nɔ Na Mí Dotɛnmɛ Nado Basi Nudide

“N’ MA yɔn nuhewutu n’ nɔ saba dibu dɔ n’ma na penugo nado yin nugbonɔ na

Jehovah.” Nuhe memeyonnu de do niyen na e no lendo numimo ylanan he emi tindo to ovu whenu le zon bo emi na gboawupo to gbeme janwe. Be mo we wheho lo yin ya? Nado do hohoho, be ninome miton ko ylan bo e wo do fine we ya? Lala. Jehovah Jiwheyewhe na mi nunina medekannu nudide bibasi ton, enewutu mi sogan de aliho he me mi na zan gbegan miton te. Jehovah jlo do mi ni basi nudide dagbe le, poddo Ohó eton Biblu do lehe mi sogan wamọ gbọn na mi. Lennupondo nuhe Mose do le ji, dile e yin kinkandai do to Deutelonomi weta 30 me.

w10 1/1 21 huk. 4

Jehovah Nọ Na Mí Dotenme Nado Basi Nudide

Be nudide he mi basi no duahunmena Jehovah ya? Gbau! Jiwheyewhe gbodo Mose nado domo: “De ogbe.” (Wefo 19) Sgba, nawe mi sogan de ogbe gbọn? Mose basi zeme domo: “Nado no yiwanna OKLUNO lo Jiwheyewhe towe, nado no setonuna ogbe eton, poddo nado no donsepo je e de.” (Wefo 20) Eyin mi yiwanna Jehovah, mi na jlo nado dotoaina en bo setonuna en bosọ gbọn nugbono-yinyin dali donsepo e peki-pekị mahoponna nudepope he na to jijo. Eyin mi no wamọ, mi na dohia do mi de ogbe—yedo aliho gbeningo ton dagbe huan todin po todido ogbe madopodo ton po to aihon yoyo Jiwheyewhe ton he ja lo me.—2 Pita 3:11-13; 1 Johanu 5:3.

Onú Sisosiso Gbigbome Ton Le

it-2-F 453 huk. 3

Otó

Jehovah yi devizonwatọ eton le zan nado dho gando Israelivi tasinyento poddo toliweto le go bo do do e taidi do ‘otó yeton

le yin adamagbono.’ (Jel 6:10; Ow 7:51) E taidi do nude sú otó yeton we nko. Jehovah no goalona mehe to dindin in le nado monukunnu nugbo eton me bo setonu, sgba e no jo tasinyento le do bo ye no gbeko nugbo lo go. (De 29:4; Lo 11:8) Aposteli Paulu do dodai do ojle de na wa bo medele he no ylo yede do Klistiani na lezun atesito bo nugbo he to Ohó Jiwheyewhe ton me le ma na yonsé na ye, sgba ye na no dotó meplonto lalo le he na no do “nuhe otó yeton jlo na sé le na ye.” (2Ti 4:3, 4; 1Ti 4:1) Humo, mede gan sehó de to ajiji me bo “josi,” titengbe eyin owen ylanan we.—1Sa 3:11; 2Ah 21:12; Jel 19:3.

30 AOÛT–5 SEPTEMBRE

NUHQAUE LE SON OHÓ JIWHEYEWHE TON ME | DEUTELONOMI 31-32

“Nuhe Ohàn Gbodo de Plon Mí”

w20.06 10 huk. 8-9

“Na Mi Ahun He Ma Má de Nado Nọ Dibusi Oyín Towe”

* Ojle vude wapo Israelivi le nido bio Aigba Pagbe ton ji, Jehovah plon Mose hogbe ohàn de ton le. (Deut. 31:19) Mose losu dona plon ohàn ehe akota lo. Dile mi to ayihamelenpon do Deutelonomi 32:2, 3 ji, e honwun do Jehovah ma jlo do oyin eton ni yin zizewhla, kavi ni yin pinponhlan taidi oyin he we gbau de he ye ma gan no ylo. **(Hia Deutelonomi 32:2, 3.)** E jlo do oyin eton ni yin yinyonen gbọn nudida nuyonentọ lepo dali! Leblanulokeyi nankọ die na akota lo nado dotoaina Mose dile e to nuplon ye gando Jehovah po oyin gigonọ Eton po go! Nuhe Mose plon ye le hen ye lodo bosọ fakona ye, kededile jikun shenshen no wa dagbe na

ogbé-mú lẹ do. Nawẹ mí sọgan hẹn ẹn diun dọ mępinplọn mítọn nọ hẹn ale do-
polọ wá gbọn?

⁹ Whenuẹ mí to kunnudide gbangba tọn kavi hոndekո-jẹ-hոndekո tոn mẹ, mí sọgan yí Biblu mítọn zan nado do oyín mędetiti tոn Jiwheyẹwhe tոn, Jehovah hia gbẹtọ lẹ. Mí sọgan ze linlinwe he dոnme lẹ donukոnna yé, bo do video ojlofոndotenamẹ tոn gոna owe po nu-
devo he to nọten Intẹnẹt tոn mítọn ji bo nọ pagigona Jehovah lẹ po hia yé. To agbasazոn mítọn mẹ, to wehոmẹ kavi to gbejizոlin de whenu, dotenmẹ lẹ sọ-
gan hundote na mí nado dọhona mędevo lẹ gando Jiwheyẹwhe yiwanna mítọn po omẹ nankọ he ewọ yin po go. Whenuẹ mí dọhona męhe mí dukosọ hẹ lẹ gan-
do lẹndai owanyinọ he Jehovah tindo na gbẹtovi lẹ po aigba lọ po go, e gán yin-
dọ nuyoyọ pete he yé ma ko yոnẹn gando Jehovah go de wẹ mí sẹsẹ dohia yé. Dile mí to nugbo lọ plọn mędevo lẹ gando Otọ owanyinọ mítọn go, mí to alọgọ nado klan oyín Jiwheyẹwhe tոn do wiwe. Mí nọ gọalọna yé nado mոnukunnujẹmẹ dọ de-
lẹ to nuhe yé ko plọn yé lẹ mẹ yin lalo po ohó męhengble tոn lẹ po gando Jeho-
vah go. Nuplọnmẹ mítọn lẹ wẹ nọ hẹn gbẹtọ lẹ lodo bo nọ fakọna yé hugan. —Isa. 65:13, 14.

w09-F 1/5 14 huk. 4

Be A Nọ Mոnukunnujẹ Nuyijlẹdonugo He Biblu Yizan lẹ mẹ Ya?

To whedelenu, Biblu nọ yí nuhe ma tindo gbọfufu lẹ zan nado dọho gando Jeho-
vah go. Di apajlẹ, wẹfọ delẹ dlẹnalọdo e taidi “Osé Israeli tոn,” “awinyan” po “figán-
gán” po. (2 Samuẹli 23:3; Salmu lẹ 18:2; Deutelonomi 32:4) Naegbọn Biblu do yí

nuyijlẹdonugo ehele zan? Na kẹdẹdile osé gángán de ma gán yin tẹnsẹna do, Jeho-
vah Jiwheyẹwhe gán yin hihọ nujọnu tոn de na we.

w01 1/10 9 huk. 7

Hodo Apajlẹ Jehovah Tոn to Ovi Towe lẹ Pinplọn Mẹ

⁷ Lennupոndo owanyi he Jehovah dohia to nuyiwa hẹ Israelevi lẹ mẹ ji. Mose yí nuyijlẹdonugo he whànme ehe zan nado basi zẹmẹ owanyi he Jehovah tindo na akọta yoyọ Israeli tոn. Mí hia dọmọ: “Di akùn he to adọ etոn wlù de, he to didẹ lẹdo to ovu etոn lẹ ta, dindlẹn awà etոn lẹ tոn, bẹ yé, ze yé hẹn to awàfun etոn lẹ ji: OKLUNỌ lọ kẹdẹ wẹ plan [Jakobu] yi.” (Deutelonomi 32:9, 11, 12) Nado plọn zin-
zlọn ovi etոn lẹ, akùn de ‘nọ wlù adọ etոn,’ bo nọ to awà etոn lẹ hò nado na tuli ovi etոn lẹ nado zlọn. To whe-
nuena akùn pẹvi de zlọn sọn adọ mẹ, he nọ saba yin to osé yiaga ji, onọ lọ nọ ‘şinyոn awà’ ovi etոn ji. Eyin e taidi dọ hẹvi lọ jlo na jai, onọ lọ nọ yí oglo na ẹn, bo nọ ze e do ‘awàfun etոn lẹ ji.’ Po awuvivi po, Jehovah penukundo akọ-
ta yoyọ etոn Israeli go to aliho mոnկոtոn de mẹ. E na Osẹn Mose tոn omẹ etոn lẹ. (Psalm 78:5-7) Enẹgodo Jiwheyẹwhe deanana akọta etոn po sọwhiwhe po, bo tin to aşejі nado gọalọ to whenuena omẹ etոn lẹ tin to nuhahun mẹ.

Onú Sisosiso Gbigbọmẹ Tոn Lẹ

w04 15/9 27 huk. 10

Nuagokun lẹ sọn Owe Deutelonomi Tոn Mẹ

31:12. Joja lẹ dona nọ sinai po męhome lẹ po to opli lẹ ji bo na nọ dovivenu nado do-
toai bo plọnnu.

AWUWIWLENA LIZONYIZON KUNNUDE-GBE TON

w07 15/5 15-16

Nawẹ Yẹn Sọgan Gọlọna Ovi ọie lẹ Nado Mọ Oplọn Dagbe Yí Gbọn?

Şigba nawẹ mí sọgan gọlọna ovi mítọn lẹ nado yiwanna Jehovah bo dibusi i gbọn? Gblọndo kanbiọ enẹ tọn yin mimọ to Osẹn he Jehovah na akọta Israel tọn gbọn yẹ-whẹgán Mose dali mẹ. Anademẹ yin nina mejitọ Israelivi lẹ dọmọ: “Hiẹ bo na yí ayi-ha towe lẹpo, po alindọn towe lẹpo po, po hlọnhlọn towe lẹpo po, do yiwanna OKLUNỌ lọ Jiwheyẹwhe towe. Podọ ohó he, he yẹn degbena we to egbehe, na tin to ayiha towe ji: hiẹ nasọ yí sọwhiwhe do plọn yé ovi towe lẹ, bosọ dọho yetọn whenuena hiẹ sinai to owhé towe gbè, podọ whenuena hiẹ to zọnlizin to aliho ji, podọ to whenuena hiẹ mlọnai, podọ to whenuena hiẹ fontite.”—Deuteronomi 6:5-7.

Wefọ ehe plọnnu titengbe de, mejitọ lẹ. Dopo wẹ yindọ: *Taidi mejitọ, hiẹ dona ze apajẹ dagbe dai*. Nado plọn ovi towe lẹ nado yiwanna Jehovah, hiẹ lọsu dona yiwanna Jiwheyẹwhe podọ ohó etọn lẹ dona tin to ayiha towe mẹ. Naegbọn ehe do yin nujọnu? Na hiẹ wẹ yin mọplọntọ tintan ovi towe lẹ tọn. Nuhe yé plọn sọn apajẹ towe mẹ na tindo nuyiwadomẹji sisosiso do yé ji. Podọ nudevo de ma nọ yinu wado gbẹzan ovi lẹ tọn ji sọ apajẹ mejitọ lẹ tọn.

Mẹwhinwhàn, nujinọtedo, walọ dagbe po nuhe a tindo ojlo na lẹ po ma nọ sọawuhia to hodidọ towe kẹdẹ mẹ gba şigba to nuhe a nọ wà lẹ mẹ ga. (Lomunu lẹ 2:21, 22) Sọn ovu whenu, ovi lẹ nọ plọnnu gbọn sọwhiwhe yíyí do doayi nuhe mejitọ lẹ to wiwà go dali. Ovi lẹ nọ doayi nuhe

nọ duahunmẹna mejitọ yetọn lẹ go, podọ onú enẹlẹ wẹ nọ saba lẹzun nujọnu na yé. Eyin hiẹ yiwanna Jehovah nugbonugbo, ovi towe lẹ na yọnen. Di dohia, yé na mọ dọ Biblu hihia po nupinplọn po nọ duahunmẹna we. Yé na doayi e go dọ hiẹ ze dagbenu Ahọluduta lọ tọn lẹ do otẹn tintan mẹ to gbẹzan towe mẹ. (Matiu 6:33) Opli Klistiani tọn lẹ yíyí to gbesisọ mẹ po mahẹ tintindo to azọn yẹwhẹhodidọ Ahọluduta lọ tọn mẹ po na dohia yé dọ sinsẹn-bibasi wiwe şeke hlan Jehovah wẹ yin nujọnu hugan na we.—Matiu 28:19, 20; Heblu lẹ 10:24, 25.

Penukundo Azọngban Towe Go

Nuhe mejitọ lẹ sọ sọgan plọn sọn Deuteronomi 6:5-7 mẹ wẹ yindọ: *Hiẹ wẹ tindo azọngban lọ nado plọn ovi towe lẹ*. To omẹ Jehovah tọn lẹ şenşen to hohowhenu, mejitọ lẹ wẹ nọ plọn ovi yetọn lẹ. To Klistiani owhe kanweko tintan tọn lẹ whenu, mejitọ lẹ zindonukọn nado yí adà nujọnu tọn de wà to ovi yetọn lẹ pinplọn mẹ. (2 Timoti 1:5; 3:14, 15) To owe he apesteli Paulu kàn hlan Klistiani hatọ lẹ mẹ, e dohia dọ otọ lẹ na taun tọn wẹ dona “nọ plọn [ovi yetọn lẹ] to hihò po hokọname [Jehovah] tọn po mẹ.”—Efesunu lẹ 6:4.

Na mejitọ lẹ nọ yin kọgbidina gbọn magbọjẹ egbezangbe tọn, azọn po nuwiwa he nọ yí whenu to mọsi lẹ po dali wutu, yé sọgan yin whiwheplọn nado jo ovi yetọn lẹ pinplọn do na mọdevo lẹ, taidi mọplọntọ wehọmẹ tọn lẹ po vigopọntọ lẹ po. Şigba, mọdevo ma sọgan yí otẹn mejitọ mọtọhọpọntọ owanyinọ de tọn gba. Ma yí nukun pẹvi do pọn nuhe a yin po nuyiwadomẹji towe do yé ji po gbẹde blo. Eyin a tindo nuhudo alọgọ tọn, de yé po nuyọnen po bo ma jo azọngban wiwe towe do gbẹde blo.

Yí Whenu Zan Nado Plọn Ovi Towe Lẹ

Nudevo he mejitọ lẹ plọn sọn Deutelono-mi 6:5-7 mẹ wẹ yindọ: *Ovi lẹ pinplọn nọ biọ whenu po vivenudido po*. Mejitọ Islaeli-vi lẹ dona “yí sọwhiwhe do plọn” nugbo Jiwheyewhe tọn ovi yetọn lẹ. Hogbe dowhe-nu Heblugbe tọn lọ he yin liledogbedevome taidi “yí sọwhiwhe do plọn” zẹmẹdo “nado basi dọvodo,” “nado dọ ẹ pludopludo.” Ehe dona yin wiwà to azán lọ blebu ji, yèdọ sọn afonnu jẹ whèjai, “to owhé towe gbè” podọ “to aliho ji.” E nọ biọ whenu po vivenudido po nado plọn ovi lẹ bo deanana pòndohlan po waloyizan yetọn po na yé nido sọgan hẹn homẹ Jiwheyewhe tọn hùn.

To whelọnu lo, etẹwẹ hiẹ sọgan wà nado gọlọna ovi towe lẹ nado mọ oplọn dagbe yí? E biọ azọn susu. Plọn yé nado yiwanna Jehovah bo dibusi i. Ze apajlẹ dagbe dai.

Penukundo azongban towe nado plọn ovi towe lẹ go, bo yí whenu he pé zan nado plọn yé. Mapenọ wẹ hiẹ yin bo na şinuwa to ovi towe lẹ pinplọn whenu. Şigba eyin hiẹ dovivenu vẹkuvẹku nado wà ojlo Jiwheyewhe tọn, e yonbasi taun dọ ovi towe lẹ ni yọn pinpen tuklajijẹ towe tọn bo mọaleyi sọn e mẹ. Howhinwhẹn lẹ 22:6 dọmọ: “Plọn ovi do aliho he e na gbọn ji, whenuena e whẹn e ma na tọnson e ji.” Nunowhinnusẹn ehe gando ovi lẹpo go.

Mẹpinplọn taidi gbejizọnlín de he nọ to nukonzindo to gbẹzan mède tọn blebu mẹ. Eyin hiẹ po ovi towe lẹ po yiwanna Jiwheyewhe, mi na penugo nado duvivi gbejizọnlín enẹ tọn kakadoi. Ehe yinmọ na nususu na tin to whepoponu nado plọn gando Jehovah po lehe mí sọgan yinuwa sọgbe hẹ lẹndai etọn do po go.—Yẹwhehodotọ 3:10, 11.

